

ATT STÅ PÅ EGNA BEN

NYUTEXAMINERADE SJUKSKÖTERSORS
UPPLEVELSER AV DET FÖRSTA VERKSAMMA
ÅRET PÅ VÅRDAVDDELNING

RONJA ANDERSSON
JENNIE SANDBERG

ATT STÅ PÅ EGNA BEN

NYUTEXAMINERADE SJUKSKÖTERSORS UPPLEVELSER AV DET FÖRSTA VERKSAMMA ÅRET PÅ VÅRDAVDDELNING

RONJA ANDERSSON
JENNIE SANDBERG

Andersson R & Sandberg J, Att stå på egna ben. Nyutexaminerade sjuksköterskors upplevelser av det första verksamma året på vårdavdelning. *Examensarbete i omvårdnad 15 högskolepoäng*. Malmö Universitet: Fakulteten för Hälsa och samhälle, institutionen för vårdvetenskap, 2024.

Bakgrund: Bristen på legitimerade sjuksköterskor är den högsta på många år både globalt och i Sverige och är ett växande problem. År 2022 fick 4422 nya sjuksköterskor sin legitimation utfärdad i Sverige. Den nyutexaminerade sjuksköterskan kan uppleva den första tiden som krävande och svår och andelen sjuksköterskor som väljer att lämna yrket ökar för varje år. Att få den nyutexaminerade sjuksköterskan att stanna inom sitt nyvalda yrke är därför av största vikt för att kunna fortsätta bedriva en god och säker vård.

Syfte: Syftet med litteraturstudien var att beskriva nyutexaminerade sjuksköterskors erfarenheter av sitt första år av kliniskt arbete på vårdavdelning.

Metod: En litteraturstudie med kvalitativ ansats som bygger på elva studier inhämtade från databaserna Cinahl och Pubmed. De utvalda studierna kvalitetsgranskades och analyserades därefter utifrån innehållsanalys.

Resultat: Dataanalysen resulterade i tre kategorier: *Sökandet efter yrkesidentitet, Arbetsmiljöns påverkan på självkänslan och Känslan av otillräcklighet präglade arbetet*. Kategorierna inkluderade totalt sju subkategorier: *Förståelse för den nya arbetsrollen, Behov av stöttning, Personlig och professionell utveckling, Arbetsklimatets betydelse för teamkänslan, Vikten av bekräftelse, Strävan efter kontroll och Det psykiska och fysiska måendet påverkades av stress*.

Konklusion: Det första verksamma året upplevdes som överväldigande, men kunde underlättas av stöd från kollegor och handledare. Året bestod av en utvecklingsprocess som startade med känslan av att vara nybörjare och slutade i en känsla av att faktiskt vara en legitimerad sjuksköterska.

Nyckelord: Arbetsmiljö, första året, nyutexaminerad sjuksköterska, teamarbete, upplevelser, utveckling

TO BE INDEPENDENT

NEWLY GRADUATED NURSES EXPERIENCES OF THE FIRST WORKING YEAR AT A HOSPITAL WARD

RONJA ANDERSSON
JENNIE SANDBERG

Andersson R & Sandberg J, To be independent. Newly graduated nurses experiences of the first working year at a hospital ward. *Degree project in nursing 15 credit points*. Malmö University: Faculty of Health and Society, Department of Care Science, 2024.

Background: The lack of registered nurses is the largest in many years, both global and in Sweden and it is a growing issue. In 2022, 4422 new nurses got their license in Sweden. The newly graduated nurse can experience the transition from student to nurse as challenging and difficult and the number of nurses that choose to leave their occupation grows every year. To get them to stay within the profession therefore is important in order to continue to conduct a well executed and safe care.

Aim: The purpose of the literature study was to describe newly graduated nurses experiences of their first year of clinical work at a hospital ward.

Method: A literature study with a qualitative approach based on eleven studies obtained from the databases Cinahl and Pubmed. The studies underwent a quality review and data analysis based on content analysis.

Result: The data analysis resulted in three categories: *The search for professional identity*, *The work environments impact on self-esteem* and *The feeling of inadequacy characterized the work*. The categories included a total of seven subcategories: *Understanding of the new work role*, *Need for support*, *Personal and professional development*, *The work climates importance for the teamspirit and colleagues' attitude affected the teamspirit*, *The importance of confirmation*, *The pursuit of control* and *The mental and physical wellbeing was effected by stress*.

Conclusion: The first year was overwhelming. The year consisted of a development process that started with the sense of being a beginner and ended with the feeling of being a registered nurse. To facilitate this process support from colleagues and preceptors was important.

Keywords: Experiences, first year, growth, newly graduated nurse, teamwork, work environment

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	5
BAKGRUND	5
<i>Nyutexaminerade sjuksköterskor.....</i>	<i>5</i>
<i>Introduktionsutbildning.....</i>	<i>6</i>
<i>Säker vård.....</i>	<i>6</i>
<i>Tidsbrist och stress.....</i>	<i>6</i>
<i>Erfarenhet och kunskap.....</i>	<i>7</i>
PROBLEMFÖRMULERING	8
SYFTE	8
METOD	8
<i>Inklusionskriterier.....</i>	<i>9</i>
<i>Datainsamling.....</i>	<i>9</i>
<i>Urvalsprocessen.....</i>	<i>9</i>
<i>Analys.....</i>	<i>10</i>
RESULTAT	10
<i>Sökandet efter yrkesidentitet.....</i>	<i>11</i>
<i>Arbetsmiljöns påverkan på självkänslan.....</i>	<i>14</i>
<i>Känslan av otillräcklighet präglade arbetet.....</i>	<i>15</i>
DISKUSSION.....	16
<i>Metoddiskussion.....</i>	<i>16</i>
<i>Resultatdiskussion.....</i>	<i>19</i>
KONKLUSION.....	21
FORTSATT KUNSKAPSUTVECKLING OCH FÖRBÄTTRINGSARBETE	22
REFERENSER	24
BILAGOR	29
BILAGA 1. SÖKSCHEMA CINAHL.....	30
BILAGA 2. SÖKSCHEMA PUBMED	32
BILAGA 3. MODIFIERAD SBU-MALL.....	34
BILAGA 4. ARTIKELMATRIS	36
BILAGA 5. FÖRDELNING AV RESULTATETS SUBKATEGORIER	43

INLEDNING

Anledningen till det valda ämnet var ett eget behov av kunskap, då det finns en nyfikenhet i upplevelsen av att börja arbeta efter tre års studerande och en oro inför kliniskt arbete efter examen. Ämnet är angeläget och ständigt aktuellt då alla sjuksköterskor någon gång har varit nyutexaminerade. Som nyutexaminerad sjuksköterska kan man uppleva en ängslan inför sin nya profession (Sterner 2018). Att ha kunskap och uppleva trygghet i att vårda sjuka patienter är av stor vikt som sjuksköterska. Detta för att kunna bedriva en säker omvårdnad även som nyutexaminerad sjuksköterska med lite eller ingen erfarenhet. Riktlinjer medför ansvar som kräver ett helhetsperspektiv, vilket kan vara svårt för en nyutexaminerad sjuksköterska att bemästra (Benner 1997). Litteraturstudien ska därför ta reda på hur nyutexaminerade sjuksköterskor upplever sitt första verksamhetsår på vårdavdelning.

BAKGRUND

Bristen på legitimerade sjuksköterskor är den högsta på många år, både globalt och i Sverige och är ett växande problem (Svensk Sjuksköterskeförening [SSF] 2022). År 2021 fanns det 89 603 legitimerade sjuksköterskor i Sverige och året efter fick 4422 nya sjuksköterskor sin legitimation utfärdad. Men andelen sjuksköterskor som väljer att lämna sitt yrke ökar för varje år (Socialstyrelsen 2021; Socialstyrelsen 2022). Delar av de som väljer att lämna yrket är nyutexaminerade sjuksköterskor, vilket relateras till hög arbetsbelastning och stress (Tastan m.fl. 2013). En del nyutexaminerade sjuksköterskor väljer därför att ta en paus eller lämna yrket helt under de första yrkesverksamma åren (Statistiska Centralbyrån 2017).

Nyutexaminerade sjuksköterskor

Nyutexaminerad sjuksköterska definieras i föreliggande litteraturstudie som de sjuksköterskor som avslutat sin grundutbildning, vilken omfattande tre års högskolestudier, och arbetar sitt första år som legitimerade sjuksköterskor. En grundutbildad sjuksköterska kan arbeta inom olika vårdkontexter, ett exempel är vårdavdelning på sjukhus (Arbetsförmedlingen, u.å). På en vårdavdelning ligger patienter inlagda dygnet runt på ett sjukhus, det vill säga inom slutenvården. Avdelningarna är bemannade dygnet runt av sjuksköterskor, undersköterskor och läkare (Region Sörmland 2023). En vårdavdelning specialiserar sig på patientens sjukdom och en läkare är ansvarig för den övergripande planeringen av vården (Karolinska Universitetssjukhuset 2022).

Den nyutexaminerade sjuksköterskan har en lägre handlingsberedskap i jämförelse med mer erfarna kollegor relaterat till begränsade tillfällen av observationer och omvårdnad (Coleman m.fl. 2021). I hälso- och sjukvårdslagen, 2017:30 (HSL) framgår det i 5 kap. 1§ att vården som ges ska vara av god kvalitet och uppfylla patientens behov av trygghet, säkerhet och sammanhang. I Patientsäkerhetslagen, 2016:659 (PSL) beskrivs i 6 kap. 2§ att den enskilda sjuksköterskan dessutom har ett eget ansvar för hur den fullgör sina arbetsuppgifter och ansvarar för att bidra till att hög patientsäkerhet upprätthålls (4§).

Introduktionsutbildning

I Sverige finns möjlighet till ett kliniskt introduktionsår efter sjuksköterskeexamen. Detta för att underlätta övergången mellan studier och arbete, samt som ett sätt att rekrytera och behålla personal (Socialstyrelsen 2017). Introduktionsåret är tillgängligt i ungefär hälften av Sveriges regioner. I en del av Sveriges regioner är detta introduktionsår obligatoriskt, i andra är det en valmöjlighet (a.a). Introduktionsprogram liknande Sveriges förekommer även internationellt i Australien, Nya Zeeland, Storbritannien, Kanada, USA, Japan och Taiwan (Eklund & Skyvell Nilsson 2018; Socialstyrelsen 2017). Program för att stödja nyutexaminerade sjuksköterskor har exempelvis funnits i Australien sedan början på 90-talet och ständigt förbättringsarbete pågår (Adams & Gillman 2016). Programmen har olika benämningar, varierar i innehåll och varaktighet, men har ett gemensamt syfte: att ge en trygg övergång till arbetslivet (Eklund & Skyvell Nilsson 2018; Socialstyrelsen 2017). Inom Region Skåne erbjuds nyutexaminerade sjuksköterskor efter sin examen en vidareutbildning i form av en introduktion som kallas ett kliniskt basår. Detta år omfattar föreläsningar, klinisk praktik och handledning. Målet är att sjuksköterskan ska uppleva starten av sin nya arbetsroll som trygg (Region Skåne 2023).

Säker vård

Säker vård är grundläggande för all omvårdnad och sjuksköterskan skall arbeta patientsäkert och följa styrande regler (SSF 2023). Enligt 6 kap. 1§ i patientsäkerhetslagen (PSL 2010:659) ska vårdpersonal utföra sitt arbete i samstämmighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, samt ha rätt yrkeskunnande för att kunna ge patienterna en sakkunnig och omsorgsfull vård. Ansvaret för hur arbetsuppgifter utförs vilar på den enskilde personen (PSL 2010:659, 6 kap 2§). Vårdpersonalens uppgift är att se till att patienten skyddas från vårdskada och dessutom har de en skyldighet att anmäla om en sådan skulle uppstå (PSL 2010:659, 6 kap 4§). För att uppnå säker vård ska legitimerade sjuksköterskor ha kvalifikationer inom fem kompetensområden vilka är: samverkan i team, evidensbaserad vård, förbättringskunskap, informatik och personcentrerad vård (SSF 2023). Målet med säker vård är att åstadkomma ett pålitligt hälso- och sjukvårdssystem, samt att begränsa undvikbara händelser som äventyrar patientsäkerheten. Enligt SSF m.fl. (2020) utsätts ungefärligen en av tio patienter som vistats på sjukhus för någon typ av vårdskada. Hur den alltför begränsade tiden påverkar sjuksköterskans sätt att tänka och agera är av relevans för patientsäkerheten, då ett område som hotar säkerheten är tidsbrist relaterat till att inte hinna tänka igenom beslut (Törner 2019). Likaså anger Ödegård (2019) att erfarenhet är en vital faktor för att öka säkerheten. Vilket även beskrivs av Benner (1997) som menar att den nyutexaminerade sjuksköterskan fattar beslut utifrån sin objektiva tolkning av de symtom som patienten uppvisar. Eftersom den nyutexaminerade sjuksköterskan befinner sig i stadiet som Benner kallar novis (se figur 1) saknas klinisk erfarenhet att se sambandet mellan symtomen och beslutsfattande blir svårt. En annan faktor som hotar den säkra vården är bristen på kommunikation (SSF m.fl. 2020). Kommunikationen är det viktigaste verktyget för att i ett team skapa en gemensam och tydlig bild av situationen (Socialstyrelsen 2022).

Tidsbrist och stress

Hög nivå av arbetsstress är en stor riskfaktor som kan leda till dålig hälsa. Arbetsrelaterad stress kan uppstå när kraven och pressen som upplevs inte

matchar ens kunskaper och förmågor, vilket leder till en oförmåga att hantera uppkomna situationer (World Health organisation [WHO] 2020). Stressrelaterade risker kan enligt WHO delas in i två kategorier: arbetets innehåll och arbetets sammanhang. När arbetet är monotont, understimulerande eller arbetsbördan är för stor kan det skapa stress. Men även otydliga roller, brist på karriärsutveckling och dåliga relationer inom organisationen är faktorer som spelar roll (WHO 2020). Det finns indikationer på att sjuksköterskor som arbetar mycket övertid kan uppleva mer stress, därtill kan bristen av tillräcklig vila mellan arbetspassen även vara en faktor (Karbakhsh Ravari m.fl. 2020).

Att lära sig att hantera tiden på ett bättre sätt kan reducera stress på arbetet (Karbakhsh Ravari m.fl. 2020). Tidsplanering kan beskrivas som en kombination av att utvärdera sin tid, sätta mål, planera och ha insikt i sin arbetsförmåga (Häfner & Stock 2010). Dessutom kan variabler som brist på arbetslivserfarenhet och att arbeta obekväma arbetstider och nattskift spela roll när det kommer till stressfaktorer hos sjuksköterskan (a.a). Bristfällig erfarenhet hos nyutexaminerade sjuksköterskor leder till osäkerhet och en uppfattad tidsbrist som i sin tur leder till vårdande fyllt av stress (Sternier 2021). På grund av krävande och stressiga arbetssituationer väljer en del nyutexaminerade sjuksköterskor att ta en paus från yrket eller lämna det helt (Statistiska Centralbyrån 2017).

Erfarenhet och kunskap

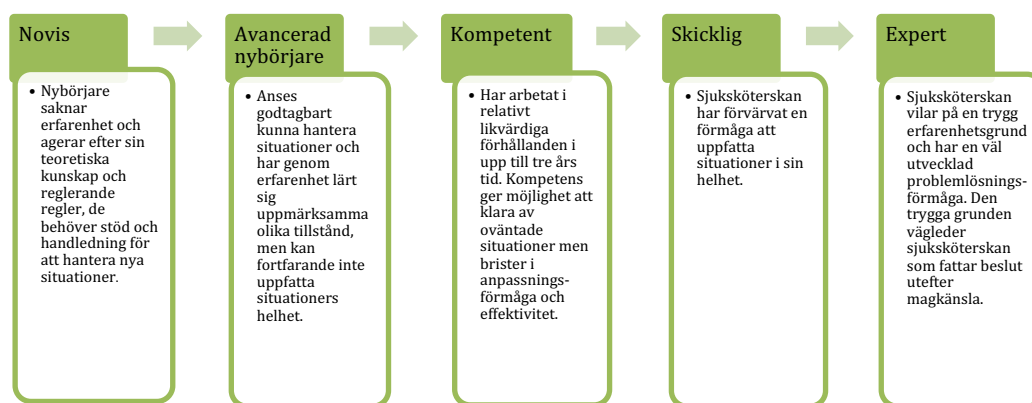
En legitimerad sjuksköterska antas inneha kunskap om olika omvårdnadssituationer, oberoende av tidigare arbetslivserfarenhet (Parker m.fl. 2014). Erfarenhet syftar inte till vare sig ålder eller arbetad tid på arbetsplatsen, utan beskrivs som en process. Erfarenhet erhålls när teoretisk kunskap ifrågasätts, förädlas eller bestrids av bevis från verkligheten som bekräftar eller säger emot den teoretiska kunskapen (Benner 1997). Erfarenheter förvärvade under det första året som legitimerad sjuksköterska påverkar den framtida karriären inom yrket. Även i vilken mån den nyutexaminerade sjuksköterskan upplever sig uppnå sina förväntningar på sig själva och från andra (Parker m.fl. 2014). Erfarenheter lär sjuksköterskor se helhetsbilden av en situation, känna igen tecken på ett försämrat tillstånd hos patienten och agera omedelbart (Benner 1997). Brist på erfarenhet eller klinisk träning kan vara en bidragande faktor till kvaliteten på den utförda omvårdnaden och kan variera mellan individer Coleman m.fl. (2021).

Bloom m.fl. (1956) beskriver det kognitiva perspektivet av lärande som en process i olika steg. Kunskap handlar om att kunna ta till sig och minnas begrepp och fakta. Nästa del i processen är att kunna förstå och bearbeta faktan på ett sätt som resulterar i förståelse för vad som är väsentligt och ger möjligheten att dra slutsatser av detta. Att sedan kunna använda faktan för att utföra någonting kallas tillämpning. Analysering och värdering sammanfattas som att kunna se skillnader och samband, att ha en medvetenhet om den egna tankegången, hur fakta uppfattas, hur uppgifter tas an och källkritik.

Benners omvårdnadsteori

Benner (1997) beskriver i boken *Från novis till expert* en teori om sjuksköterskors kunskapsutveckling genom erfarenhet i praktiska handlingar. Modellen består av fem olika stadier som tillsammans beskriver bron från nyutexaminerad sjuksköterska till specialist. Höga krav och förväntningar kan upplevas i övergången från sjuksköterskestudent till legitimerad sjuksköterska. Enligt Benner

(1997) är det troligt att den nyutexaminerade sjuksköterskan befinner sig på något ställe mellan de två första stadierna. (Se figur 1)

Figur 1. Från novis till expert (Benner 1997)

PROBLEMFÖRMULERING

Övergången från sjuksköterskestudent till legitimerad sjuksköterska kan vara förenat med höga krav och förväntningar (Benner 1997). En legitimerad sjuksköterska antas inneha kompetens om omvårdnad i olika situationer, oberoende av tidigare arbetslivserfarenhet. Erfarenhet gör att sjuksköterskor har lättare att få en helhetsbild av en situation och att känna igen olika sjukdomstecken vilket är viktiga faktorer för att öka patientsäkerheten. Nyutexaminerade sjuksköterskor kan ha svårigheter att se hela bilden och förutse händelseförloppet i situationer de aldrig befunnit sig i tidigare eller har erfarenhet av. Begränsade tillfällen av observationer och omvårdnad för den nyutexaminerade sjuksköterskan medför en lägre handlingsberedskap. Övergången från sjuksköterskestuderande till legitimerad sjuksköterska är förenat med ansvar, höga krav och förväntningar. Legitimationen medför enligt lag ett ansvar som innebär att utförandet av arbetsuppgifter vilar på den enskilde sjuksköterskan. För att kunna förbättra och utvidga introduktionsutbildning och ge stöd för nyutexaminerade sjuksköterskor är det viktigt att sammanställa forskning gällande nyutexaminerade sjuksköterskors upplevelser av det första verksamma året på vårdavdelning.

SYFTE

Syftet med litteraturstudien var att beskriva nyutexaminerade sjuksköterskors erfarenheter av sitt första år av kliniskt arbete på vårdavdelning.

METOD

Denna litteraturstudie har en kvalitativ ansats. Detta för att kunna fokusera på personers upplevda erfarenheter och därmed generera en djupare förståelse för ett fenomen. Litteraturstudien baserades på studier med kvalitativ metod och är en

sammanställning av vetenskapliga artiklar utifrån ett valt syfte (Willman m.fl. 2016).

Inklusionskriterier

För att avgränsa studien och hitta relevant litteratur användes inklusionskriterier (Willman m.fl. 2016). Inklusionskriterierna som användes i urvalsprocessen var studier med en kvalitativ metod som var peer reviewed, skrivna på engelska och behandlade upplevelser utifrån nyutexaminerade sjuksköterskors perspektiv. För att studierna skulle svara mot syftet och inkluderas fick deltagarna inte ha arbetat mer än ett år efter sin examen. Sjuksköterskorna skulle även arbeta på en vårdavdelning. Studier som endast behandlade specialistutbildade sjuksköterskors upplevelser exkluderades.

Datainsamling

Frågeställningen som användes som utgångspunkt för datainsamling ställdes utifrån PEO-modellen som förespråkas av Willman m.fl. (2016). Under Population (P) valdes "sjuksköterskor", under Exposure (E) "arbeta första året på vårdavdelning" och under Outcome (O) "upplevelser", se tabell 1. Denna modell lämpar sig vid användning vid avgränsning för att få fram kvalitativa studier och effektivisera sökträffarna (Bettany-Saltikov & McSherry 2016). De ord som användes vid sökningen, se tabell 1.

Tabell 1, Frågeställning enligt PEO-modell

Population	Exposure	Outcome
Nyutexaminerade sjuksköterskor	Att arbeta det första året på vårdavdelning	Erfarenheter

Databaser

För datainsamling gjordes sökningar i databaserna Cinahl och Pubmed. PubMed tillhandahåller artiklar inom bland annat medicin, omvårdnad och hälso- och sjukvårdsadministration Databasen Cinahl har ett stort utbud av tidskrifter och artiklar rörande omvårdnad och hälsa (Willman m.fl. 2016). Därför ansågs dessa databaser vara lämpliga för att besvara litteraturstudiens syfte.

Sökord och databassökning

För att kunna identifiera de mest lämpliga ämnesorden användes Cinahls Subject headings och PubMeds MeSh. Valda ämnesord översattes från svenska till engelska. För att få den korrekta definitionen vid översättning användes Karolinska Institutets ordlista MeSh. Ämnesorden söktes både som ämnesord och som fritext. De booleska sökoperatorerna AND och OR användes vid databassökningarna. Sökoperatör OR användes för att kombinera olika söktermer, bredda sökningen och bilda olika sökblock. Därefter kombinerades sökblocken med sökoperatör AND för att få fram ett resultat av artiklar som innehöll söktermerna i de olika sökblocken (Willman m.fl. 2016). Sökresultatet genererade 351 träffar i Cinahl och 680 i PubMed. (Se bilaga 1 och 2).

Urvalsprocessen

Urvalsprocessen skedde strukturerat och utgick från valda inklusions- och exklusionskriterier, enligt Willmans m.fl. (2016) rekommenderade process.

Urvalsprocessen började med att samtliga titlar i sökresultatet granskades, först enskilt och sedan gemensamt av författarna. Artiklar vars titel inte motsvarade syftet valdes bort. Hundra titlar ansågs relevanta och därefter lästes abstrakten till dessa artiklar separat. De 30 abstrakt som svarade mot syftet valdes gemensamt ut för att läsas i sin helhet. Slutligen kvalitetgranskades artiklarna enligt SBU:s granskningsmall för kvalitativa studier (SBU 2014), som Willman m.fl. (2016) rekommenderar. Mallen modifierades för att kunna belysa sjuksköterskors upplevelser, se bilaga 3. Kvalitetsgranskningen av artiklar skedde initialt enskilt för att sedan bedömas tillsammans, därefter skedde en sammanställning och jämförelse. För att en studie skulle bedömas till hög kvalitet skulle den uppfylla alla kriterier i SBU:s kvalitetsgranskningsmall. Det vill säga ett väldefinierat syfte, relevant urval, tydligt beskriven datainsamling, tydligt beskriven analys och ett logiskt och begripligt resultat (SBU 2014). Vid osäkerhet av en studies kvalitet där författarparet ansåg att den låg mellan medelhög eller låg kvalitet användes Willmans m.fl. (2016) rekommendation av kriterier för att få ytterligare stöd i bedömningen. Där beskrivs vilka kriterier studier av hög och låg kvalitet bör ha (a.a). Om en studie ej definierat sitt syfte, haft en otydligt beskriven metod eller saknade ett etisk resonemang bedömdes studien vara av låg kvalitet. Artiklarna som slutligen valdes ut till litteraturstudien bedömdes ha medelhög till hög kvalitet. (Se tabell 2).

Tabell 2 Urvalsprocess av studier

Databas	Antal träffar	Lästa titlar	Lästa abstrakt	Lästa i fulltext	Granskade	Utvalda artiklar
Cinahl	351	351	48	20	11	9
Pubmed	680	680	52	10	4	2

Analys

För analys av de elva valda artiklarna användes Popenoes m.fl. (2021) analysmetod. Först utformades en artikelmatris för att skapa överblick, se bilaga 4. Därefter lästes studierna enskilt med fokus på förståelse av innehåll och sammanhang av resultatet. Dataenheter som svarade mot syftet markerades. För att skapa en djupare förståelse och samstämmighet jämfördes sedan analysarbetet. Vid oenighet diskuterades dataenhetens innebörd genom att gå tillbaka till artikeln och återigen analysera dataenhetens essens. Därefter fördes alla dataenheter in i en separat analysstabell. För att veta vilken artikel dataenheten kom ifrån markerades varje dataenhet med en siffra motsvarande artikeln. För att få ut meningen av dataenheterna kodades och identifierades subkategorier gemensamt. Därefter färgkodades dataenheterna utifrån tema, vilket resulterade i 15 olika teman. Genom analys av subkategorierna framträdde huvudkategorier. Initialt framträdde 15 subkategorier och 5 kategorier. Dessa kondenserades efterhand ihop till sju subkategorier och tre huvudkategorier (tabell 3). För presentation av studiernas fördelning i resultatets subkategorier, se bilaga 5.

RESULTAT

Resultatet bygger på elva kvalitativa vetenskapliga studier. Studierna kom från följande länder: Australien (2): Ankers m.fl. (2018) och Kelly & Ahern (2009).

Irland (1): O'Shea & Kelly (2007). Nepal (1): Gautam m.fl. (2023). Norge (1): Wangensteen m.fl. (2008). Sverige (4): Andersson och Edberg (2010), Sterner m.fl. (2019), Widarsson m.fl. (2020) och Willman m.fl. (2021). Taiwan (1): Ke och Stocker (2019). USA (1): Thomas (2012). Sammanlagt baseras resultatet på 135 informanter varav 14 män och 104 kvinnor. Två studier uppgav ej kön på deltagarna.

Tio studier samlade in data genom individuella intervjuer (Andersson och Edberg 2010; Ankers m.fl. 2018; Gautam m.fl. 2023; Ke och Stocker 2019; Kelly & Ahern 2009; O'Shea & Kelly 2007; Sterner m.fl. 2019; Thomas 2012; Wangensteen m.fl. 2008; Widarsson m.fl. 2020). En studie samlade in data genom intervjuer i fokusgrupper (Willman m.fl. 2021). Av de elva valda studierna bedömdes sex studier ha hög kvalitet och fem medelhög kvalitet efter genomförd kvalitetsgranskning. Analysen resulterade i tre kategorier och sju underkategorier. Se tabell 3 för kategorier och subkategorier. Se bilaga 5 för fördelning av artiklarna i subkategorierna.

Tabell 3, Resultatets kategorier och subkategorier

Kategorier	Subkategorier
Sökandet efter yrkesidentitet	Förståelse för den nya arbetsrollen
	Behov av stöttning
	Personlig och professionell utveckling
Arbetsmiljöns påverkan på självkänslan	Arbetsklimatets betydelse för teamkänslan
	Vikten av bekräftelse
Känslan av otillräcklighet präglade arbetet	Strävan efter kontroll
	Det psykiska och fysiska måendet påverkades av stress

Sökandet efter yrkesidentitet

Sökandet efter yrkesidentitet beskrevs som en process som startade med att vara en nybörjare, inkluderade strävan efter acceptans och respekt från kollegor och slutade med att faktiskt känna sig som en legitimerad sjuksköterska (Andersson & Edberg 2010). Bristande förmåga att använda specifik medicinsk- eller omvårdnads kunskap stod i vägen för adekvat vård och därför fanns en strävan efter kontroll och organiserad omvårdnad (Sterner m.fl. 2019 & Willman m.fl. 2021).

Förståelse för den nya arbetsrollen

De nytutexaminerade sjuksköterskorna kände sig förväntansfulla över den slutförda utbildningen och inför att börja arbeta (Gautam m.fl. 2023; O'Shea & Kelly 2007). Några började arbeta där de tidigare haft praktik eller arbetat extra, trots det var den nya rollen utmanande (Andersson & Edberg 2010; Wangensteen m.fl. 2008). Relaterat till osäkerhet följdes instruktioner från erfarna sjuksköterskor utan att förstå anledningarna till utförda uppgifter (Gautam m.fl. 2023). Osäkerhet angående den egna kunskapsnivån ledde till rädsla att verka inkompetent inför kollegor och utförandet av praktiska uppgifter under de första arbetsdagarna genererade känslor av ångest och nervositet (Gautam m.fl. 2023; Sterner m.fl. 2019).

Övergången till arbetslivet upplevdes som utmanande relaterat till arbetsbördan (Ankers m.fl. 2018; Gautam m.fl. 2023; Kelly & Ahern 2009; Sterner m.fl. 2019; Widarsson m.fl. 2020; Wangensteen m.fl. 2008). Det nya ansvaret vållade nervositet och en känsla att bli utkastad i det okända på egen hand (O'Shea & Kelly 2007). Utbildningens innehåll motsvarade inte den kliniska verkligheten, vilket skapade känslor av hopplöshet och att arbetet de utförde var ineffektivt. (Ankers m.fl. 2018; Gautam m.fl. 2023; Ke & Stocker 2019; Thomas m.fl. 2012; Widarsson m.fl. 2020). Några övervägde att sluta (Ke & Stocker 2019; Kelly & Ahern 2009).

Behov av stöd

I den nya arbetsmiljön uppstod en känsla av otillräcklighet och att vara malplacerad (Ke & Stocker 2019). En kortare eller fullständig brist på introduktion komplicerade övergången från universitet till arbete på vårdavdelning (Ankers m.fl. 2018; Gautam m.fl. 2023; Kelly & Ahern 2009; Thomas m.fl. 2012), vilket kunde leda till misstag och negativa erfarenheter (Gautam m.fl. 2023; O'Shea & Kelly 2007). Sjuksköterskorna beskrev att det upplevdes svårt att ställa frågor till medarbetare då de besvarades med negativa attityder (Ankers m.fl. 2018; Kelly & Ahern 2009; Widarsson m.fl. 2020). Attityderna antydde att de saknade kunskap som de borde haft och resulterade i bemötande av tystnad från kollegor (Kelly & Ahern 2009). De nytutexaminerade sjuksköterskorna upplevde att de fick ta de tyngsta arbetsuppgifterna och äta lunch sist (Kelly & Ahern 2009; Thomas m.fl. 2012). Ansvaret kändes dessutom större när de var ensam sjuksköterskor i tjänst (Wangensteen m.fl. 2008; Willman m.fl. 2021). Därtill var upplevelsen att verksamhetschefer förväntade sig kompletta sjuksköterskor, helt redo för att arbeta (Widarsson m.fl. 2020).

Sjuksköterskor som ingick i introduktionsprogram med rotation mellan avdelningar saknade handledning och stöttning (Kelly & Ahern 2009). Rotationen genererade känslor av stress och oro (Kelly & Ahern 2009; Ankers m.fl. 2018). Att träffa andra nytutexaminerade sjuksköterskor med liknande upplevelser och erfarenheter upplevdes dock stödjande (Kelly & Ahern 2009; Widarsson m.fl. 2020). Däremot infann sig oro flera dagar i förväg inför arbetspass med enbart nytutexaminerade sjuksköterskor (Widarsson m.fl. 2020; Willman m.fl. 2021).

Det fanns även stöttande kollegor som var uppmuntrande och delaktiga i inlärningsprocessen (Gautam m.fl. 2023; Sterner m.fl. 2019; Thomas m.fl. 2012; Wangensteen m.fl. 2008; Widarsson m.fl. 2020). När handledaren tog sig tid att interagera skapades trygghet och känslan av omtanke (Ankers m.fl. 2018; Ke &

Stocker 2019). Positiv och negativ återkoppling var en viktig del i att bygga självförtroende men behövdes i större omfattning (Ke & Stocker 2019; Wangensteen m.fl. 2008). När relationen mellan den nytexaminerade sjuksköterskan och handledaren inte motsvarade förväntningarna blev det ett hinder för att utveckla en ömsesidigt fördelaktig relation (Ke & Stocker 2019). Men att vara helt utan stöd skapade tveksamhet inför att fortsätta inom yrket (Ankers m.fl. 2018).

Sjuksköterskorna menade att de efterhand lärde de sig vilka kollegor de kunde lita på och kände sig trygga med att ställa frågor till (Ankers m.fl. 2018; Kelly & Ahern 2009; Willman m.fl. 2021). Tryggheten i att mer erfarna kollegor tog över ansvaret för patienter, i situationer där de nytexaminerade sjuksköterskornas kunskap brast, minskade stressen (Sterners m.fl. 2019). Att bli tilldelade studenter efter endast sex månaders arbete ansågs både stimulerande och utmanande (Willman m.fl. 2021). Att handleda genererade en känsla av ansvar, vilket var uppskattat men samtidigt förenat med rädsla. Att vara ett stöd för andra var önskvärt, men det sjuksköterskorna reflekterade över om det var för tidigt att handleda (O'Shea & Kelly 2007; Willman m.fl. 2021).

Personlig och professionell utveckling

Bristen på erfarenhet skapade en rädsla för att göra misstag och hantera främmande situationer upplevdes obehagligt (Andersson & Edberg 2010; O'Shea & Kelly 2007; Sterners m.fl. 2019; Wangensteen m.fl. 2008; Willman m.fl. 2021). Att vara självständig upplevdes som svårt (Andersson & Edberg 2010; Wangensteen m.fl. 2008) relaterat till svårigheter att tillämpa teoretisk kunskap från utbildningen i den praktiska verkligheten (Sterners m.fl. 2019).

Relaterat till att befinna sig i nya okända situationer och rutiner uppkom svårigheter i att kunna värdera patientens symtom och tillstånd (Sterners m.fl. 2019; Wangensteen m.fl. 2008; Willman m.fl. 2021). För att utveckla den kliniska blicken behövdes stöd från andra (Widarsson m.fl. 2020; Willman m.fl. 2021), och att lära sig använda alla sina sinnen vid bedömning beskrevs vara en skicklighet som krävde tid och erfarenhet (Widarsson m.fl. 2020). För att skaffa sig en bild av patientens hälsotillstånd och behov var interaktion med patienter grundläggande (Willman m.fl. 2021). Känslan av hur olika situationer uppfattades beskrevs varierande beroende på tidigare erfarenheter (Sterners m.fl. 2019). Att börja på en ny avdelning upplevdes som kunskapsutvecklande (Ankers m.fl. 2018), men upplevelsen av trygghet var en viktig komponent för att kunna fortsätta utvecklas (Widarsson m.fl. 2020). Även om den första tiden utmärktes av kaos och känslan av att vara oförberedd genererade den erfarenheter och även livshotande situationer uppfattades som tillfällen att lära sig (Wangensteen m.fl. 2008). När kunskap och redskap fanns för att hantera akuta situationer infann sig ett lugn och beredskap (Ke & Stocker 2019; Sterners m.fl. 2019; Wangensteen m.fl. 2008). De nytexaminerade sjuksköterskorna som var äldre uppgav att de kände en trygghet i att stå upp för sig själva i svåra situationer relaterat till deras livserfarenhet (Ankers m.fl. 2018).

Några sjuksköterskor beskrev att de efter ett par månader i yrket upplevde känslan av att stå på fast mark och kunna axla det ansvar en legitimerad sjuksköterska har (Andersson & Edberg 2010; Ke & Stocker 2019; Wangensteen m.fl. 2008). Omvårdnad för flera patienter samtidigt ökade självförtroendet och förmågan att agera självständigt (Sterners m.fl. 2019; Ke & Stocker 2019; Widarsson m.fl.

2020). Genom upplevelser i professionen växte och utvecklades de på det personliga planet (Ke & Stocker 2019; Widarsson m.fl. 2020), och utveckling skedde genom att få se, uppleva och delta i omvårdnadsarbetet (Sterners m.fl. 2019). Det beskrevs att den plikt känsla som infann sig gjorde det lättare för dem att stå för sina egna åsikter trots motstånd från kollegor (Sterners m.fl. 2019).

Det fanns sjuksköterskor som inte var förberedda på det ledarskap som rollen innebär vilket gav upphov till känslor av osäkerhet då de kände att de inte hade tillräcklig kunskap om hur samordning utfördes (O'Shea & Kelly 2007). Samtidigt upplevde en del av de nyutexaminerade sjuksköterskorna att de utförde ledarskap utan att egentligen veta hur (Ke & Stocker 2019). Utförandet av ett fullgott arbete var upplevdes som en belöning och beskrevs som utvecklande både på det personliga och professionella planet. Förståelse om deras eget värde ledde även till ett växande självförtroende och att de vågade ta ansvar för sina misstag (Ke & Stocker 2019; Widarsson m.fl. 2020). Efter ett år i yrket beskrev flera av de upplevde en nöjdhet med både sina prestationer och sin utveckling (Wangenstein m.fl. 2008). Även om arbetet initialt upplevdes skrämmande och stressfullt var majoriteten entusiastiska och kunde njuta av sin nya roll (O'Shea & Kelly 2007).

Arbetsmiljöns påverkan på självkänslan

Att arbetet konstant bedömdes av kollegor skapade osäkerhet. Det fanns en ångest inför vad andra skulle tycka om den egna förmågan att hantera uppgifter och strävan efter samhörighet resulterade i en rädsla för att säga ifrån när de nyutexaminerade sjuksköterskorna blev tilldelade fler arbetsuppgifter än vad de upplevde var hanterbart (Andersson & Edberg 2010; Ke & Stocker 2019).

Arbetsmiljöns betydelse för teamkänslan

Under de första månaderna på avdelningen ersattes de nyutexaminerade sjuksköterskornas bild av att tillhöra en välkomnande profession med upplevelsen av att arbeta i en kultur där de mer erfarna kollegorna inte drog sig för att nedvärdera de nya. Arbetsmiljön var utmanande och sjuksköterskorna beskrev hur de upplevde att kollegor överöste dem med ohanterbart mycket arbete (Gautam m.fl. 2023; Kelly & Ahern 2009). Vid den första rondan fanns en respekt för andra, särskilt läkarna och en rädsla för att säga fel saker och inte bli lyssnad på (Andersson & Edberg 2010).

Flera sjuksköterskor beskrev att det fanns grupperingar inom personalen, där de som nyutexaminerade sjuksköterskor inte var välkomna. Dåliga attityder från kollegor skapade samarbetssvårigheter (Ke & Stocker 2019; Kelly & Ahern 2009). Som en strategi för att bli en del av teamet dolde de nyutexaminerade sjuksköterskorna sin osäkerhet, vilket tog mycket energi och ökade känslan av ensamhet istället för känslan av tillhörighet (Andersson & Edberg 2010). Press och förväntningar från både sig själv och kollegor orsakade frustration (Thomas m.fl. 2012; Willman m.fl. 2021).

Läkarnas ordinationer upplevdes vara många och komplicerade och var därför ett stort hinder som konstant behövde bemästras (Kelly & Ahern 2009; O'Shea & Kelly 2007; Thomas m.fl. 2012). Brist på erfarenhet av interaktion med läkare resulterade i minskat självförtroende och en ökad rädsla inför dem (Thomas m.fl. 2012). Dessutom kunde både andra sjuksköterskor och läkare kritisera brist på kunskap hos de nyutexaminerade sjuksköterskorna, vilket genererade känslor av misslyckande (Gautam m.fl. 2023; Willman m.fl. 2021).

Att spendera tid på att lära känna kollegor bättre upplevdes viktigt för att kunna arbeta tillsammans på ett givande sätt (Andersson & Edberg 2010; Ke & Stocker 2019). Gemensam reflektion skapade en chans till att ge uttryck för frustration och gav en möjlighet till lärande av egna och andras erfarenheter (Ankers m.fl. 2018; Sterner m.fl. 2019; Widarsson m.fl. 2020; Willman m.fl. 2021).

Vikten av bekräftelse

Mötet med patienter under det första året beskrevs vara inspirerande och när patienterna uttryckte tacksamhet kändes arbetet värt att göra (Ankers m.fl. 2018; O'Shea & Kelly 2007; Widarsson m.fl. 2020). Däremot kunde patienter och anhöriga även framkalla en känsla av att behandlas som lågstatusarbetare, som ständigt förväntades vara tillgängliga att ta hand om allas behov (Ke & Stocker 2019). Dessutom upplevde vissa att de ibland ignorerades av patienter och - anhöriga, relaterat till brist på tillit för att de var nyutexaminerade (Gautam m.fl. 2023).

Erkännande för kompetens eller utfört arbete från kollegor bekräftade en känsla av att ha hittat sin plats på avdelningen och skapade en känsla av att vara mindre vilsen (Ke & Stocker 2019; Sterner m.fl. 2019; Willman m.fl. 2021). Bekräftelse beskrevs skapa en känsla av att vara en godkänd medlem i hierarkin och medförde mod till att sätta gränser i relation till andra professioner, framförallt läkarna (Andersson & Edberg 2010; Ankers m.fl. 2018; Ke & Stocker 2019). Att ses som kompetent och kapabel av andra även de utanför sjukvårdskontexten, såsom familj och vänner, fick den nyutexaminerade sjuksköterskan att känna sig respekterad (Andersson & Edberg 2010).

Känslan av otillräcklighet präglade arbetet

Att prioritera dagliga uppgifter beskrevs vara svårt, då handledare tidigare hade lett planeringen av dessa uppgifter (Andersson & Edberg 2010; O'Shea & Kelly 2007; Wangensteen m.fl. 2008; Willman m.fl. 2021). När förmågan att prioritera uppgifter växte fram blev det enklare att sluta tänka på arbetet efter arbetsdagens slut. Det fanns en känsla av kontroll när uppgifterna var utförda (Andersson & Edberg 2010).

Strävan efter kontroll

Det ökade ansvaret var oväntat och överväldigande (Ankers m.fl. 2018). Pressen av att arbetet behövde gå snabbt skapade en rädsla för att göra misstag och förlora kontrollen, vilket ibland gjorde att de upplevde att ingen av arbetsuppgifterna blev slutförda (O'Shea & Kelly 2007; Willman m.fl. 2021). Administrativa uppgifter konkurrerade med omvårdnadsuppgifter och vid ansvar för flera patienter i akuta situationer krävdes tydlig dokumentation för att prioritera patienternas vårdbehov (Kelly & Ahern 2009; Widarsson m.fl. 2020; Willman m.fl. 2021). Kontroll över rutiner och tillförlit till den egna förmågan medförde dock självförtroende att säga nej till uppgifter utanför sjuksköterskans ansvarsområde (Andersson & Edberg 2010; Ankers m.fl. 2018).

Att utvecklas till teamledare och delegera arbetsuppgifter var både svårt och ett krav för att hantera arbetsbelastningen (Wangensteen m.fl. 2008; Widarsson m.fl. 2020; Willman m.fl. 2021). Sjuksköterskorna beskrev att när de lärde känna sina kollegor kände de trygghet och tillit till att delegera arbetsuppgifter till dem och kontrollbehovet minskade (Widarsson m.fl. 2020). Även att bli betrodd med

uppgifter stärkte självförtroendet och förmågan att delegera (Andersson & Edberg 2010; Wangensteen m.fl. 2008; Willman m.fl. 2021).

Det psykiska och fysiska måendet påverkades av stress

Till en början beskrevs att både tid och energi lades på att slutföra arbetsuppgifter och sällan till interaktion med patienter (Ankers m.fl. 2018; Kelly & Ahern 2009; O'Shea & Kelly 2007; Willman m.fl. 2021). I ett försök att hantera tidsbristen undveks interaktion med patienterna och väl inne hos en patient var tankarna någon annanstans (Widarsson m.fl. 2020; Willman m.fl. 2021). Det var svårt att finna tid, vilket ledde till att omvårdnadsåtgärder utfördes under stress (Sterner m.fl. 2019; Willman m.fl. 2021).

Sjuksköterskorna beskrev att när de försökte ta ansvar och sätta patienterna först resulterade det ofta i att de själv inte hade tid till rast, alternativt att börja arbeta tidigare (Willman m.fl. 2021). Känslan av att inte utföra sitt arbete så bra som det förväntades av dem ledde till i dåligt samvete (Ke & Stocker 2019). Detta skapade en etisk stress som i sin tur resulterade i funderingar på hur länge de skulle orka arbeta i yrket (Willman m.fl. 2021). Stress och tidsbrist orsakade att läkemedel administrerades utan förståelse för konsekvenser, och patientsäkerheten blev åsidosatt (Thomas m.fl. 2012; Willman m.fl. 2021). Rädsla för att missa något viktigt som inte gick att reparera ledde till försiktighet och undvikande av situationer där misstag tidigare hade begåtts (Ke & Stocker 2019; Sterner m.fl. 2019).

Den första tiden som nyutexaminerade beskrevs som energikrävande och inskränkte privatlivet (Andersson & Edberg 2010). Tidsbrist relaterades till underbemanning och orsakade i kombination med det nytillkomna ansvar som sjuksköterskerollen innebar stress, som även kunde ta sig uttryck i fysiska symtom som exempelvis viktning och sömnbrist (Ankers m.fl. 2018; Kelly & Ahern 2009; O'Shea & Kelly 2007; Widarsson m.fl. 2020). När förmågan att fördela tiden mellan olika uppgifter och patienter infann sig, minskade stressen hos de nyutexaminerade sjuksköterskorna och detta var en vändpunkt och en viktig del i den professionella utvecklingen (Andersson & Edberg 2010).

DISKUSSION

Diskussionen delas in i två olika avsnitt, metod- och resultatdiskussion.

Metoddiskussion

Valet av en litteraturstudie baserad på kvalitativa studier grundade sig i att de fokuserar på personers upplevda erfarenheter (Willman m.fl. 2016; Henricson 2017). Däremot är verkligheten i ständig förändring, vilket innebär att ett resultat aldrig kan ge en fullständig bild av ett fenomen (Olsson & Sörensen 2013). En empirisk studie hade med fördel kunnat användas för att besvara litteraturstudiens syfte utan att begränsas av tidigare forskning inom området (Friberg 2022). Författarna har strävat efter objektivitet och tagit sin förförståelse i beaktning, men enligt Friberg (2022) finns det en risk att studier trots detta inkluderas på grund av subjektivitet. En styrka med den utförda litteraturstudien är att informationen som presenteras för läsaren är överskådlig och lätt att följa med i. En litteraturstudie har en utarbetad struktur för hur den ska utföras vilket

författarparet med noggrannhet följt och anser vara en styrka (Forsberg och Wengström 2013). I litteraturstudien inkluderas endast studier publicerade i utvalda databaser, detta motsvarar inte all forskning som finns tillgänglig inom området och kan därför vara en svaghet (a.a.)

Inklusionskriterier

För att hitta litteratur av relevans för studiens syfte användes inklusionskriterier (Willman m.fl. 2016). Specifika inklusionskriterier av populationen medförde att många studier föll bort vid granskning, vilket kan ses både som en styrka och en svaghet. En otydlig definition av populationen är inte representativ och är därför enligt Olsson och Sörensen (2013) en svaghet. Ett av inklusionskriterierna var att studierna skulle vara peer reviewed, vilket enligt Henricson (2017) stärker studiens validitet. Ett annat valt inklusionskriterium var att ett etiskt resonemang beaktats, vilket enligt Kjellström (2017) skyddar deltagarna i studiernas integritet. Studier med olika typer av introduktionsprogram exkluderades inte för att det visade sig vara vanligt förekommande. I beaktning måste dock tas att dessa program kan skilja sig åt och generera olika förutsättningar (Eklund & Skyvell Nilsson 2018). Därav är resultatet inte generaliserbart. En del av studierna innehöll upplevelser från specialistsjuksköterskor, vilket inte motsvarar den grundutbildade sjuksköterskan. De studier där det med tydlighet kunde särskiljas vems åsikt som uttrycktes togs med i studien för att inte missa relevant resultat.

För att få ett globalt perspektiv förekom inte någon exkludering gällande länder. Däremot ser sjuksköterskeutbildningen olika ut i världen vilket försvårar överförbarhet till svensk kontext då de flesta studier inte är gjorda i Sverige. Utöver olika nationaliteter innefattar studierna även ett brett urval av åldrar, som enligt studiens resultat upplevs ha liknande erfarenheter, vilket kan tolkas som att delar av arbetet är överförbart till en svensk kontext. Studiens storlek är begränsad, vilket kan påverka trovärdigheten och generera svårigheter att överföra på andra sammanhang, grupper eller händelser (Henricson 2017).

Datainsamling

PEO-modellen användes utifrån Bettany-Saltikov och McSherrys (2016) rekommendation, vilket ansågs som en styrka. Användandet av PEO-modellen vid frågeformulering gav en öppen fråga där upplevelsen hamnade i fokus. Författarna upplevde att PEO-modellen hjälpte till att effektivisera träffarna vid datasökning.

Sökord

För att underlätta översättning och synonymer användes Svensk MeSH vilket resulterade i fler användbara sökord (Karolinska Institutet 2022). Författarna tyckte att detta var till hjälp då stor noggrannhet ansågs vara viktigt vid val av sökord, vilket styrks av Ejvegård (2009). Att kombinera fritext och ämnesord gjordes för att begränsa både mängden och relevansen i sökresultatet, vilket av Willman m.fl. (2016) beskrivs som en styrka.

Databassökning

Vid datainsamling användes mer vilket anses som en styrka då det enligt Willman m.fl. (2016) är av vikt att använda mer än en databas för att resultatet ska anses som fullgott. Databaserna valdes för att de var lämpliga att använda vid litteraturstudier om omvårdnad (Willman m.fl. 2016). Databassökningen var

tidskrävande och tidsbegränsningen kan ha begränsat sökandet efter artiklar till resultatdelen, då det finns en stor mängd kvalitativ forskning att ta del av (Friberg 2022).

Urvalsprocess och kvalitetsgranskning

För bedömning av studiernas kvalitet användes SBU:s granskningsmall (2014). Enbart studier med hög- och medelhög kvalitet inkluderades för att uppnå en högre kvalitet på studien, vilket styrks av Forsberg och Wengström (2013) som menar att studier av låg kvalitet bör uteslutas för att minska risken för att felaktiga slutsatser av resultatet dras. I relation till detta exkluderas två artiklar som höll låg kvalitet efter granskning relaterat till otydligt formulerat syfte och otydligt beskriven metod. Även två andra studier där resultatet inte gick att urskilja vart de nyutexaminerade sjuksköterskorna arbetade exkluderas. Sex av de valde artiklarna hade hög kvalitet och fem medelhög. Kvalitetsgranskningen skedde enskilt för att öka trovärdigheten, för att sedan jämföras (Henricsson 2017). Författarnas brist på erfarenhet av att använda SBU:s granskningsmall (2014) kan ha medfört en överskattning av studiernas kvalitet då mallen uppfattades svår att använda. Svårigheten var bland annat att bedöma de artiklar som låg på gränsen mellan två kvalitetsnivåer och en svaghet med mallen är att veta hur tolkningar skall göras eftersom bedömningen skall göras gemensamt och i enlighet med de som undersökt studien och deras kunskap (Henricson 2017).

Analys

Analysprocessen genomfördes enligt Popenoe m.fl. (2021), vilket gav en tydlig översikt av studiernas resultat. Vid extraktion av data och kvalitetsgranskning kan dock objektivitet vara svårt att applicera och en viss subjektivitet i både urvalet av data och granskningsprocessen kan infinna sig (Willman m.fl. 2016). Författarna utförde en noggrann analys av resultatet, vilket bekräftas som en styrka av Olsson och Sörensen (2013). Datan analyserades först enskilt för att sedan jämföras, för att enligt Popenoe m.fl. (2021) uppnå större objektivitet. Dataanalystabellen skapade en tydlig överblick och underlättade tillsammans med färgkodning sammanställningen av resultatet. En av svårigheterna som författarna upplevde var dock att koncentrera texten till meningsbärande enheter utan att dess innebörd skulle gå förlorad, men genom författarnas samarbete uppnåddes konsensus.

Överförbarhet

Denna litteraturstudie grundar sig på ett internationellt perspektiv där fyra världsdelar är representerade. Det innebär att fenomenet nyutexaminerade sjuksköterskors upplevelser av det första yrkesverksamma året är något som har identifierats och studerats i flertalet länder.

Litteraturstudiens resultat kan gå att applicera på andra yrkesgrupper inom hälso- och sjukvården, både för specialistsjuksköterskor, annan omsorgspersonal och chefer inom hälso- och sjukvården. Yrkeskategorier där en legitimation följer examen kan ha upplevt känslor liknande de beskrivna i resultatet relaterat till den nya arbetsrollen som innefattar ansvar. Oberoende av vilket land de nyutexaminerade sjuksköterskorna var verksamma i var deras upplevelser likartade, vilket får anses som en styrka för litteraturstudiens resultat.

Studiernas resultat baserades på sjuksköterskor som hade en utbildning som motsvarade den grundutbildade sjuksköterskan i Sverige och arbetade på vårdavdelningar på sjukhus. I andra länder kan en nyutexaminerad sjuksköterska

arbeta på avdelningar som i Sverige kräver en specialistutbildning direkt efter sin examen (Gautam m.fl. 2023; Ke & Stocker 2019). Detta kan medföra en smalare studiepopulation och att resultatet inte är överförbart i ett globalt perspektiv.

Något som kan påverka litteraturstudiens överförbarhet är de skillnader som finns i valda länders introduktionsprogram och utbildningar. Dock förekommer introduktionsprogram liknande Sveriges även internationellt i exempelvis Australien, USA och Taiwan. Programmen kan se olika ut beroende på innehåll och varaktighet men med det gemensamma målet, en betryggande passage till arbetslivet (Eklund & Skyvell Nilsson 2018; Socialstyrelsen 2017)

Jämställdhet

Majoriteten av deltagarna var kvinnor. Eftersom det var deltagarnas upplevelser av ett fenomen som undersöktes i litteraturstudien och inte hur upplevelsen skilde sig mellan kvinnor och män ansågs det inte vara relevant för studien. Enligt Socialstyrelsen (2021) är 88% av sjuksköterskorna i Sverige kvinnor och 12% är män. Detta återspeglar också till viss del könsskillnaderna mellan deltagarna i de utvalda studierna.

Resultatdiskussion

I resultatdiskussion diskuteras litteraturstudiens resultat mot annan forskning och mot Benners (1997) omvårdnadsteori.

Litteraturstudiens resultat visade att det nya ansvaret som vilade på nyutexaminerade sjuksköterskor vållade nervositet och en känsla att bli utkastad i det okända på egen hand (Ankers m.fl. 2018; Andersson & Edberg 2010; Gautam m.fl. 2023; O'Shea & Kelly 2007; Sterner m.fl. 2019; Wangensteen m.fl. 2008; Widarsson m.fl. 2020; Willman m.fl. 2021). Detta bekräftas av Hunter och Cook (2018) som menar att stress över ansvarstagandet kan försvåra den nyutexaminerade sjuksköterskans förmåga att agera självständigt. Därför är kontinuerlig kunskapsutveckling och fortsatt övning av praktiska färdigheter efter examen betydelsefullt (a.a.). Detta till trots förväntas nyutexaminerade sjuksköterskor agera korrekt i ett brett spektrum av situationer tills läkare är på plats (Benner 1997). Detta är något som författarparet även begrundat. Trots utförd examen och erhållande av legitimation kan inte en nyutexaminerad sjuksköterska förväntas ha kunskap att utföra uppgifter med samma intuitiva beslutsförmåga som en erfaren sjuksköterska. Handlingsberedskap är något som infinner sig med tiden genom upplevda erfarenheter. Därför är fortsatt utbildning och handledning på den nya arbetsplatsen något som författarparet har förhoppningar och förväntningar om.

Det framkom även i resultatet att många av de nyutexaminerade sjuksköterskorna upplevde en brist på handledning under första tiden på avdelningen, vilket skapade stress och oro (Gautam m.fl. 2023; Kelly & Ahern 2009; Ankers m.fl. 2018; O'Shea & Kelly 2007). Enligt Arbetsmiljöverket (2023) är det viktigt att erhålla en gedigen introduktion på sin nya arbetsplats för att förstå hur arbetsuppgifter skall utföras och vad det finns för risker. Sjuksköterskorna som däremot fick stöd och erkännande från en handledare upplevde trygghet i sin nya roll (Thomas m.fl. 2012; Ankers m.fl. 2018; Ke & Stocker 2019; Gautam m.fl. 2023; Widarsson m.fl. 2020). Om det är positivt bemötande och stöd som genererar trygghet är detta något som handledare bör eftersträva. Författarna upplever trots mycket praktisk utbildning att klivet ut i arbetslivet känns stort och

utmanande. Att få stöttning och en adekvat introduktion på en framtida arbetsplats värderas därför högt.

De nyutexaminerade sjuksköterskorna upplevde den första tiden som svårnavigerad, energikrävande och i vissa fall kaotisk (Andersson & Edberg 2010; Ke & Stocker 2019; Kelly & Ahern 2009; O'Shea & Kelly 2007; Wangensteen m.fl. 2008; Willman m.fl. 2021) och en del kämpade emot lusten att säga upp sig (Ke & Stocker 2019; Kelly & Ahern 2009; Willman). Bristen på sjuksköterskor är bestående hög och värderas vara ett växande problem både i Sverige och globalt (SSF 2022). Andelen sjuksköterskor som väljer att byta yrke ökar för varje år (SKR 2023). Enligt författarparet är det därför av stor vikt att nyutexaminerade sjuksköterskor välkomnas och får stöd i att anpassa sig till sin nya roll för att de ska vilja stanna kvar. Det finns olika typer av arbetsplatsintroduktioner och introduktionsprogram för att förenkla arbetsstarten för nyutexaminerade sjuksköterskor (Eklund & Skyvell Nilsson 2018; Socialstyrelsen 2017). Det fanns ett behov av stöttning stöd från kollegor och känslan av att tillhöra en gemenskap (Kelly & Ahern 2009; Thomas m.fl. 2012; Widarsson m.fl. 2020; Willman m.fl. 2021). Detta går i linje med Parker m.fl. (2014) som beskriver att stöd från kollegor under det första året är en betydande faktor för hur den nyutexaminerade sjuksköterskan förhåller sig till sina egna och andras förväntningar. För att den nyutexaminerade sjuksköterskan ska få bra förutsättningar att trivas på sin nya arbetsplats anser författarparet att det måste finnas en givande och trygg introduktion, samt tilldelning av en handledare som kan finnas som stöd den första tiden. Även att verksamhetschefer är delaktiga och riktar uppmärksamhet mot sitt team är viktigt för att kunna hjälpa till att skapa ett väl fungerande team.

Utanförskap och dåligt välkomnade framkom i resultatet (Andersson & Edberg 2010; Gautam m.fl. 2023; Ke & Stocker 2019; Kelly & Ahern 2009). Hierarkiska strukturer som ofta återfinns på arbetsplatser kan förhindra ett gott samarbete i teamet (Hunter & Cook 2018). Brister i ett team beror på att olika personligheter kolliderar, därför är det viktigt att vara prestigelös och tillmötesgående (a.a). En väl fungerande organisation och verksamhetschefer som är engagerade i sina medarbetare är essentiellt för att kunna uppmärksamma en bristande arbetsmiljö. Därtill har alla medarbetare ett eget ansvar att medverka till ett positivt arbetsklimat. Med tiden kom erfarenhet och ökad kompetens. När detta bekräftades av kollegor började känslan av att tillhöra ett team framträda (Ankers m.fl. 2018; Ke & Stocker 2019; Sterner m.fl. 2019; Willman m.fl. 2021). Detta bekräftas av Carlström m.fl. (2013) som beskriver att en känsla av välbefinnande kommer när arbetet i teamet uppfattas som stimulerande, stärkande och ökar känslan av samhörighet. Författarparet anser att om ett team är välfungerande återspeglas detta ofta i medlemmarnas mående på arbetsplatsen, att känna sig accepterad och bekräftad i ett team stärker både självkänslan och självförtroendet.

Tidsbristen påverkade interaktioner och etablerandet av en relation med patienten negativt (Ankers m.fl. 2018; Sterner m.fl. 2019; Willman m.fl. 2021). Resultatet av detta var stress som påverkade på både ett psykiskt- och fysiskt plan (Andersson & Edberg 2010; O'Shea & Kelly 2007; Widarsson m.fl. 2020; Willman m.fl. 2021). Stress är en stor riskfaktor för dålig hälsa hos sjuksköterskor (Karbakhsh Ravari m.fl. 2020). Den arbetsrelaterade stressen kan enligt WHO (2020) uppstå när krav inte upplevs matcha ens kunskap och förmåga. Till nyutexaminerade sjuksköterskors nackdel är även brist på erfarenhet, en faktor som kan bygga på stressen (Karbakhsh Ravari m.fl. 2020). Stress hos

nyutexaminerade sjuksköterskor är ett väl omskrivet ämne, men trots detta verkar situationen inte förbättras. Resultatet visade på en oro för patientsäkerheten som bland annat berodde på tidsbrist och kunskapsbrist (Sterners m.fl. 2019; Thomas m.fl. 2012; Willman m.fl. 2021). Avsaknaden av patientsäkerhet går inte i linje med sjuksköterskans kompetensbeskrivning (SSF 2023) där upprätthållande av patientsäkerheten regleras och styrs av patientsäkerhetslagen (PSL) (2010:659). Något Ödegård (2019) anser öka säkerheten i vården är erfarenhet. Författarna reflekterar över hur en nyutexaminerad sjuksköterska skall kunna bedriva en patientsäker vård om grunden för den utgörs av erfarenhet och tid, två komponenter som hälso- och sjukvården inte tillhandahåller den nyutexaminerade sjuksköterskan idag.

Arbetsbördan beskrevs vara överväldigande och hanterades genom delegering av arbete, något som de nyutexaminerade sjuksköterskorna upplevde vara utmanande (Ankers m.fl. 2018; Andersson & Edberg 2010; Gautam m.fl. 2023; O'Shea & Kelly 2007; Sterners m.fl. 2019; Thomas m.fl. 2012; Wangensteen m.fl. 2008; Widarsson m.fl. 2020). Enligt Duchscher (2008) kan delegering även vara förenat med stress när det kommer till att anpassa uppgifter och ansvar till äldre kollegor som har mer arbetslivserfarenhet. Detta styrks av Benners (1997) förklaring av stadiet novis där klinisk erfarenhet saknas och handlingar utförs utifrån instruktioner från andra och befintliga regler. Detta är något som författarparet kan relatera till utifrån erfarenheter förvärvade från tidigare praktik. Där förväntas studenter arbeta självständigt samtidigt som delegering till annan vårdpersonal är en stor del av bedömningen. Att delegera uppgifter till en kollega med mer erfarenhet än vad man själv besitter kan upplevas både skrämmande och obekvämt.

Initialt saknades kompetens för att hantera akuta situationer, men med tiden växte sjuksköterskornas självförtroende och med det förmågan att våga agera (Andersson & Edberg 2010; O'Shea & Kelly 2007; Sterners m.fl. 2019; Wangensteen m.fl. 2008; Willman m.fl. 2021) Detta styrks av Usher m.fl. (2015) som menar att erfarenhet påverkar sjuksköterskors känsla av självförtroende när de ställs inför akuta situationer. Detta går även i linje med Sterners m.fl. (2018) som beskriver att kunskap inhämtad från erfarenheter, utbildning och personliga karaktärsdrag såsom att vara organiserad eller oorganiserad på olika sätt påverkar hur sjuksköterskor hanterar omvårdnad i akuta situationer. Enligt Törner (2019) är en stor del av professionens arbete akuta situationer som kräver snabba beslut och handlingar. Däremot beskriver Benner (1997) att när sjuksköterskan nått stadiet expert agerar sjuksköterskan utifrån egen intuition och kan snabbt uppfatta det centrala i en akut situation. Genom förvärvad erfarenhet kan sjuksköterskan ta ett snabbt och kvalificerat beslut, oftast utan behovet av att rådfråga andra och kontrollera gällande riktlinjer.

KONKLUSION

Resultatet visade att många nyutexaminerade sjuksköterskor upplevde sitt första verksamma år på vårdavdelning överväldigande. Tiden präglades av osäkerhet och rädsla. För att underlätta och hantera detta krävdes stöd från kollegor och handledare, en bra introduktion och återkoppling. Känslan var att kunskap från utbildningen inte räckte till för arbetet de förväntades utföra. Det var framträdande

att nyutexaminerade sjuksköterskors första tid på vårdavdelning präglades av stress. De ville känna sig accepterade och uppleva samhörighet, men det var svårt i en krävande arbetsmiljö. Däremot värderades det högt att känna sig uppskattad av patienter, det var inspirerande och bidrog till att arbetet upplevdes betydelsefullt. Utvecklingsprocessen startade med känslan av att vara nybörjare men där upplevda situationer över tid genererade erfarenheter och resulterade i en faktisk känsla av att vara en legitimerad sjuksköterska.

FORTSATT KUNSKAPSUTVECKLING OCH FÖRBÄTTRINGSARBETE

Författarna fick en insyn i vad som förväntas av den nyutexaminerade sjuksköterskan på en vårdavdelning, men de förväntningarna visade sig inte alltid motsvara den teoretiska kunskapen från universitetet. När de nyutexaminerade sjuksköterskorna började arbeta upplevdes en kunskapsbrist och ett glapp mellan teoretisk kunskap som inhämtats under utbildningen och det praktiska arbetet på avdelningen. Detta glapp är något som författarna efterlyser ytterligare kunskap om, vilket hade gett en djupare förståelse för de nyutexaminerade sjuksköterskornas upplevelser.

För att underlätta övergången och förbättra förutsättningar för att den nyutexaminerade sjuksköterskan ska kunna ge adekvat och patientsäker omvårdnad, krävs vidare forskning som undersöker utbildningsmöjligheter till bättre förutsättningar att möta hälso- och sjukvårdens krav. Socialisering och kunskap om olika gruppdynamiker är något som tas upp under utbildningen och är något som författarparet hade önskat få en djupare kunskap om. Att jobba på en vårdavdelning handlar även till stor del om att hitta sin plats i ett team och därför hade sådan kunskap varit till stor hjälp. Universitetet kan i större utsträckning uppmärksamma studenter om socialisering och arbetsgivare bör från sitt håll arbeta för att få in den nyutexaminerade sjuksköterskan i yrkesrollen och personalgruppen genom introduktionsmöjligheter.

Under forskningsprocessen framkom att det finns få studier som beskriver positiva upplevelser av att vara nyutexaminerad sjuksköterska, varför det ser ut så bör undersökas ytterligare. Det är av vikt att identifiera vilka faktorer som påverkar den nyutexaminerade sjuksköterskan positivt och sammanföra med andra strategier. Även att identifiera vad som genererar motivation till att utbilda sig till sjuksköterska för att öka antalet sökande till sjuksköterskeutbildning är betydelsefullt.

En viktig aspekt för att den nyutexaminerade sjuksköterskan ska erhålla bra förutsättningar inför sitt nya yrke är en väl fungerande verksamhetsförlagd utbildning [VFU]. Författarna skulle vilja se en utökad VFU och av högre kvalitet, vilket vi vet håller på att implementeras. Det finns stora skillnader i potentiell kunskapsinhämtning beroende på vart placeringen av VFU:n sker, vilket kan medföra orättvisa förhållanden. Vården idag är ansträngd och många sjuksköterskor som handleder begränsas av tid eller erfarenhet. Ett verktyg som kan användas för ytterligare kunskapsutveckling är peer-learning. Handledaren kan få avlastning och studenterna kan utbyta kunskap och lära sig av varandras erfarenheter. Den nyutexaminerade sjuksköterskan är en viktig

komponent inom hälso- och sjukvården och bör behandlas som det. Att tidsbrist och personalbrist är en bidragande faktor till att sjukvården är ansträngd idag är de flesta medvetna om. Men om vi vill bibehålla en hög kvalitet på svensk sjukvård måste vi börja från början - med den nytexaminerade sjuksköterskan.

REFERENSER

*Artiklar som används i resultatdelen.

Adams JE, Gillman L, (2016) Developing an evidence-based transition program for graduate nurses. *Contemp Nurse*, 52, 511-521

*Andersson P L, Edberg A K, (2010) The transition from rookie to genuine nurse: narratives from Swedish nurses 1 year after graduation. *J Contin Educ Nurs*, 41, 186-92.

*Ankers M D, Barton C A, Parry Y K, (2018) A phenomenological exploration of graduate nurse transition to professional practice within a transition to practice program. *Collegian*, 25, 319-325.

Arbetsförmedlingen, (u.å) *Grundutbildad sjuksköterska*.
<https://arbetsformedlingen.se/for-arbetssokande/yrken-och-framtid/hitta-yrken/yrkesgrupper/1272><HTML (2024-01-10)

Arbetsmiljöverket, (2023) *För dig som är nyanställd*.
><https://www.av.se/arbetsmiljoarbete-och-inspektioner/arbetstagarens-deltagande-i-arbetsmiljoarbetet/for-dig-som-ar-nyanstalld/> <HTML (2023-12-06)

Benner P, (1997) *Från novis till expert - mästerskap i talang i omvårdnadsarbetet*. Lund, Studentlitteratur.

Bettany-Saltikov J, McSherry R, (2016) How to do a Systematic Literature Review in Nursing: A step-by-step guide. Croydon, CPI Group.

Bloom B S, Engelhart M D, Furst E J, Hill W H, Krathwohl D R (1956). *Taxonomy of educational objectives: the classification of education goals. Handbook 1, Cognitive domain*. New York, Longman

Carlström E, Kvarnström S, Sandberg H, (2013) *Teamarbete i vården*. I: Edberg A-K, Ehrenberg A, Friberg F, Wallin L, Wijk H, Öhlén J (Red.) *Omvårdnad på avancerad nivå - Kärnkompetenser inom sjuksköterskans specialistområden*. Lund, Studentlitteratur

Coleman A, Graham R, Gullick K, Saunders R, Seaman K, Wood E, (2021) Emergencies within hospital wards: An observational study of the non-technical skills of medical emergency teams. *Australasian emergency care*, 24, 89–95.

Duchscher J B, (2008) A process of becoming: the stages of new nursing graduate professional role transition. *Journal of Continuing Education in Nursing*, 39, 441-450.

Ejvegård R, (2019) *Vetenskaplig metod*. (Fjärde upplagan) Lund, Studentlitteratur.

Eklund A, Skyvell Nilsson M, (2018) *Kliniskt basår för nyutexaminerade sjuksköterskor inom Västra Götalandsregionen*. Institutionen för hälsovetenskap.
>https://www.researchgate.net/publication/327019187_Kliniskt_basar_for_nyutexaminerade_sjukskoterskor_inom_Vastra_Gotalandsregionen_en_utvarderingsrapp

ort_eng_Transition_program_for_newly_graduate_nurses_in_the_Vastra_Gotalan
d_region_an_evaluation_repo< PDF (2023-12-07)

Forsberg C, Wengström Y, (2013) *Att göra systematiska litteraturstudier*.
Stockholm, Natur & kultur.

*Gautam S, Poudel A, Paudyal K, Prajapati M M (2023) Transition to
professional practice: Perspectives of new nursing graduates of Nepal. *BMC
Nursing*, 22, 1-9.

Friberg F, (2022) *Att göra en litteraturöversikt av kvantitativ och kvalitativ
forskning*. I: Friberg F, (Red.) *Dags för uppsats vägledning för litteraturbaserade
examensarbeten* (Fjärde upplagan). Lund, Studentlitteratur

Friberg F, (2022) *Att göra en integrerande sammanställning av kvalitativ
forskning - inspirerad av metasyntes*. I: Friberg F, (Red.) *Dags för uppsats
vägledning för litteraturbaserade examensarbeten* (Fjärde upplagan). Lund,
Studentlitteratur

Friberg F, (2022) *Teoretiska utgångspunkter i ett litteraturbaserat examensarbete*.
I: Friberg F, (Red.) *Dags för uppsats vägledning för litteraturbaserade
examensarbeten* (Fjärde upplagan). Lund, Studentlitteratur

Henricson M, Billhult A, (2017) *Kvalitativ metod*. I: Henricson M, (red.)
Vetenskaplig teori och metod: från idé till examination inom omvårdnad, (andra
upplagan) Lund, Studentlitteratur.

Hunter K, Cook C, (2018) Role-modelling and the hidden curriculum : New
graduate nurses' professional socialisation. *Journal of clinical nursing*, 27, 3157-
3170.

Häfner A, Stock A, (2010) Time management training and perceived control of
time at work. *J Psychol*, 144, 429-447

Hälso- och sjukvårdslagen, 2017:30.

Karbakhsh Ravari A, Farokhzadian J, Nematollahi M, Miri S, Foroughameri,
(2020) The Effectiveness of a Time Management Workshop on Job Stress of
Nurses Working in Emergency Departments: An Experimental Study. *Journal of
emergency nursing*, 46, 420-439.

Karolinska Institutet, (2022) *Hitta medicinska sökord*.
><https://mesh.kib.ki.se/><HTML (2023-11-01)

Karolinska Universitetssjukhuset, (2022) *Överflyttning till vårdavdelning*.
>[Karolinska.se/for-patienter/alla-mottagningar-och-avdelningar-a-o/funktion-
perioperativ-medicin-och-intensivvard/intensivvard-och-thoraxoperation/for-dig-
som-patient/overflyttning-till-vardavdelning/](https://karolinska.se/for-patienter/alla-mottagningar-och-avdelningar-a-o/funktion-perioperativ-medicin-och-intensivvard/intensivvard-och-thoraxoperation/for-dig-som-patient/overflyttning-till-vardavdelning/)<HTML (2024-01-10)

*Ke Y T, Stocker J F, (2019) On the difficulty of finding one's place: A
qualitative study of new nurses' processes of growth in the workplace. *Journal of
Clinical Nursing*, 28, 4321-4331.

*Kelly J, Ahern K, (2009) Preparing nurses for practice: A phenomenological study of the new graduate in Australia. *Journal of Clinical Nursing*, 18, 910-918.

Kjellström S, (2022) *Forskningsetik. I: Henricson M (RED) Vetenskaplig teori och metod - Från idé till examination inom omvårdnad* (andra upplagan). Lund, Studentlitteratur.

Olsson H, Sörensen S, (2013), *Forskningsprocessen - kvalitativa och kvantitativa perspektiv*, Stockholm, Liber

*O'Shea M, Kelly B, (2007) The lived experiences of newly qualified nurses on clinical placement during the first six months following registration in the Republic of Ireland. *Journal of Clinical Nursing*, 16, 1534-1542.

Parker V, Giles M, Lantry G, McMillan M, (2014) New graduate nurses' experiences in their first year of practice. *Nurse Education Today*, 34, 150–156.

Patientsäkerhetslagen, 2010:659.

Popenoe R, Langius-Eklöf A, Stenwall E, Jervaeus A. (2021) A practical guide to data analysis in general literature reviews. *Nordic Journal of Nursing Research*, 41, 175-186.

Region Skåne, (2023) *Din utveckling på SUS*. ><https://vard.skane.se/skanes-universitetssjukhus-sus/jobba-hos-oss/din-utveckling-pa-sus/><HTML (2024-01-10)

Region Skåne, (2023) *Din utveckling på SUS*. ><https://vard.skane.se/skanes-universitetssjukhus-sus/jobba-hos-oss/din-utveckling-pa-sus/><HTML (2024-01-10)

SBU (2014). *Utvärdering av metoder i hälso- och sjukvården: En handbok*. 2 uppl. Stockholm: Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU).

Socialstyrelsen, (2017) *Bättre resursutnyttjande i hälso- och sjukvården*. ><https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/ovrigt/2017-5-20><PDF (2023-12-06)

Socialstyrelsen, (2021) *Statistik om hälso- och sjukvårdspersonal*. ><https://www.socialstyrelsen.se/statistik-och-data/statistik/alla-statistikamnen/halso-och-sjukvardspersonal/>< HTML (2023-12-11)

Socialstyrelsen, (2022) *Kommunikation och informationsöverföring*. <https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/risker-och-varadskador/riskomraden/kommunikation-och-informationsoverforing/><HTML (2023-12-21)

Socialstyrelsen, (2023) *Statistikdatabas för legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal – Utfärdade legitimationer*. >https://sdb.socialstyrelsen.se/if_utfleg/< HTML (2023-12-12)

Sterner A, (2021) *Att vårda i akuta situationer – nytexaminerade sjuksköterskors perspektiv*.

<http://hb.diva-portal.org/smash/get/diva2:1515008/FULLTEXT01.pdf> (2024-01-10)

*Sternér A, Hagiwara M A, Ramstrand N, Palmér L, (2019) Factors developing nursing students and novice nurses' ability to provide care in acute situations. *Nurse Education in Practice*, 35, 135-140.

Sternér A, Ramstrand N, Nyström M, Hagiwara Andersson M, Palmér L (2018) Novice nurses' perceptions of acute situations - a phenomenographic study. *International Emergency Nursing*, 40, 23-28.

Statistiska Centralbyrån (2017). *Sjuksköterskor utanför yrket*.
<http://hb.diva-portal.org/smash/get/diva2:1515008/FULLTEXT01.pdf> (2024-01-10)

Svensk sjuksköterskeförening, (2023) *Kompetensbeskrivning för legitimerad sjuksköterska*.
>[https://swenurse.se/download/18.5b9522411887c8d873d5c38a/1686557116681/Kompetensbeskrivning%20legitimerad%20sjuksköterska](https://swenurse.se/download/18.5b9522411887c8d873d5c38a/1686557116681/Kompetensbeskrivning%20legitimerad%20sjuksköterska.pdf)<PDF (2023-12-07)

Svensk sjuksköterskeförening, Svenska läkaresällskapet, (2017) *Teamarbete och förbättringskunskap, två kärnkompetenser för god och säker vård*
>[https://swenurse.se/download/18.1dbf1316170bff6748cd8b0/1584345577416/Teamarbete%20och%20förbättringskunskap](https://swenurse.se/download/18.1dbf1316170bff6748cd8b0/1584345577416/Teamarbete%20och%20förbättringskunskap.pdf)<PDF (2023-12-06)

Svensk sjuksköterskeförening, Dietisternas riksförbund, Fysioterapeuterna, Svenska läkaresällskapet, Sveriges arbetsterapeuter, Sveriges tandläkarförbund, (2020) *Säker vård*.
>[https://swenurse.se/download/18.1dbf1316170bff6748cd964/1584345995743/saker%20vard%202016](https://swenurse.se/download/18.1dbf1316170bff6748cd964/1584345995743/saker%20vard%202016.pdf)<PDF (2023-11-22)

Svensk sjuksköterskeförening, (2022) *Vi behöver säkra data om brist på sjuksköterskor och specialistsjuksköterskor*. ><https://swenurse.se/roster-om-omvardnad/blogg/ordforandebloggen/2022-12-06-vi-behoover-sakra-data-om-brist-pa-sjukskoterskor-och-specialistsjukskoterskor/>< HTML (2023-12-12)

Sveriges Kommuner och Regioner, (2023) *Närmare hälften av sjuksköterskorna som lämnat jobbar med vård*.
><https://skr.se/skr/tjanster/bloggarfranskr/arbetsgivarbloggen/artiklar/narmarehalft-enavsjukskoterskornasomlamnatjobbarmedvard.68647>< HTML (2023-12-12)

Tastan, S, Unver V, Hatipoglu S, (2013) An analysis of the factors affecting the transition period to professional roles for newly graduated nurses in Turkey. *International nursing review*, 3, 405-412.

*Thomas C M, Bertram E, Allen R L, (2012) The transition from student to new registered nurse in professional practice. *Journal for Nurses in Staff Development*, 28, 243-249.

Törner M, (2019) *Säkerhetskultur och patientsäkerhet*. I: Ödegård S (Red) *Säker vård* (första upplagan). Stockholm, Liber.

Usher K, Mills J, West C, Park T, Woods C, (2015) Pre Registration student nurses' self-reported preparedness for practice before and after the introduction of a capstone subject. *Journal of Clinical Nursing*, 24, 21–22.

*Wangensteen S, Johansson I S, Nordström G, (2008) The first year as a graduate nurse--an experience of growth and development. *Journal of Clinical Nursing*, 17, 1877-1885.

*Widarsson M, Asp M, Letterstål A, Källestedt M-LS, (2020) Newly Graduated Swedish Nurses' Inadequacy in Developing Professional Competence. *Journal of Continuing Education in Nursing*, 51, 65-74.

Wijk H, (2021), *Personcentrerad miljö*, I: Edvardsson D, Backman A (Red) *Personcentrerad omvårdnad i teori och praktik* (andra upplagan), Lund, Studentlitteratur

Willman A, Bahtsevani C, Nilsson R, Sandström B, (2016) *Evidensbaserad omvårdnad - En bro mellan forskning och klinisk verksamhet* (fjärde upplagan). Lund, Studentlitteratur.

*Willman A, Bjuresäter K, Nilsson J (2021) Insufficiently supported in handling responsibility and demands: Findings from a qualitative study of newly graduated nurses. *Journal of Clinical Nursing*, 30, 83-92.

World Health Organization, (2020) *Occupational health: Stress at the workplace*. ><https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/occupational-health-stress-at-the-workplace><HTML (2023-12-11)

Ödegård S, (2019) *Från straff till prevention - en tillbakablick*. I: Ödegård S (Red) *Säker vård* (Första upplagan). Stockholm, Liber.

BILAGOR

Bilaga 1. Sökschema Cinahl

Bilaga 2. Sökschema Pubmed

Bilaga 3. Modifierad SBU-mall

Bilaga 4. Artikelmatris

Bilaga 5. Fördelning av resultatets subkategorier

BILAGA 1. SÖKSCHEMA CINAHL

DATABAS: CINAHL			
SYFTE: Att beskriva den nytexaminerade sjuksköterskans upplevelser av det första yrkesverksamma året på vårdavdelning.			
PEO	BLOCK	SÖKORD	ANTAL TRÄFFAR
P	1. Sök på ett ord i taget och därefter med OR mellan varje ord	MH New graduate nurse	6 644
		MH Novice nurse	1 687
		Novice nurse	2 377
		New graduate nurse	7 059
		New registered nurse	1 553
		Antal träffar block 1	10 418
E	2. Sök på ett ord i taget och därefter med OR mellan varje ord	First six months	6 355
		First year	47 039
		First year in practice	469
		Transition	61 610
		Antal träffar block 2	112 740

PEO	BLOCK	SÖKORD	ANTAL TRÄFFAR
O	3. Sök på ett ord i taget och därefter med OR mellan varje ord	MH Attitude	541 2224
		MH Perception	93 344
		Attitude	428 861
		Experience	461 858
		Perception	93 707
		Antal träffar block 3	1 063 581
		MH Focus groups	51 320

EXTRA SÖK-BLOCK	4. Sök på ett ord i taget och därefter med OR mellan varje ord	MH Qualitative studies	186 824
		Focus groups	65 822
		Qualitative research	26 223
		Qualitative studies	155 006
		Qualitative study	174 141
		Antal träffar block 4	248 841

Sökningar	Antal-träffar	Relevanttitlar	Lästa-abstract	Lästa studier i fulltext	Valda studier till kvalitetsgranskning	Valda studier till resultatet	Datum
Block 1 AND 2	1740						231118
Block 1 AND 2 AND 3	1095						231118
Block 1 AND 2 AND 3 AND 4	440						231118
Block 1 AND 2 AND 3 AND 4 + begränsningar	351	48	48	20	11	9	231118

Avsluta med begränsningar

Peer-reviewd

Engelska

BILAGA 2. SÖKSCHEMA PUBMED

DATABAS: PUBMED			
SYFTE: Att beskriva den nytexaminerade sjuksköterskans upplevelser av det första yrkesverksamma året på vårdavdelning.			
PEO	BLOCK	SÖKORD	ANTAL TRÄFFAR
P	1. Sök på ett ord i taget och därefter med OR mellan varje ord	Novice nurse	1 726
		New graduate nurse	4 694
		New registered nurse	42 274
		Antal träffar block 1	44 608
E	2. Sök på ett ord i taget och därefter med OR mellan varje ord	First six months	49 538
		First year	398 542
		First year in practice	1 037
		Transition	603 510
		Antal träffar block 2	1 030 988

PEO	BLOCK	SÖKORD	ANTAL TRÄFFAR
O	3. Sök på ett ord i taget och därefter med OR mellan varje ord	MH Attitude	640 034
		MH Perception	482 871
		Attitude	738 470
		Experience	1 052 408
		Perception	753 609
		Antal träffar block 3	2 283 696
EXTRA SÖK-BLOCK	4. Sök på ett ord i taget och därefter med OR mellan varje ord	MH Focus groups	36 322
		MH Qualitative Research	84 347
		Focus groups	98 908

		Qualitative research	259 799
		Qualitative studies	286 801
		Qualitative study	316 484
		Antal träffar block 4	391 465

Sökningar	Antal-träffar	Relevanttitlar	Lästaabstract	Lästa studier i fulltext	Valda studier till kvalitetsgranskning	Valda studier till resultatet	Datum
Block 1 AND 2	3 255						231118
Block 1 AND 2 AND 3	1 718						231118
Block 1 AND 2 AND 3 AND 4	683						231118
Block 1 AND 2 AND 3 AND 4 + begränsningar	680	52	52	10	4	2	231118

Avsluta med begränsningar

Engelska

BILAGA 3. MODIFIERAD SBU-MALL

Bilaga 5. Mall för kvalitetsgranskning av studier med kvalitativ forskningsmetodik – sjuksköterskors upplevelser

reviderad 2014

SBU:s granskningsmall bygger på tidigare publicerat material [1,2], men har bearbetats och kompletterats för att passa SBU:s arbete.

Författare: _____ År: _____ Artikelnummer: _____

Total bedömning av studie kvaliteten:

Hög Medelhög Låg

Anvisningar:

- Alternativet ”oklart” används när uppgiften inte går att få fram från texten.
- Alternativet ”ej tillämpligt” väljs när frågan inte är relevant.

1. Syfte

Ja Nej Oklart Ej tillämpl

- a) Utgår studien från en väldefinierad problemformulering/frågeställning?

Kommentarer (syfte, problemformulering, frågeställning etc):

2. Urval

Ja Nej Oklart Ej tillämpl

- a) Är urvalet relevant?
- b) Är urvalsförfarandet tydligt beskrivet?
- c) Är kontexten tydligt beskriven?
- d) Finns relevant etiskt resonemang?
- e) Är relationen forskare/urval tydligt beskriven?

Kommentarer (urval, patientkaraktäristika, kontext etc):

STATENS BEREDNING FÖR
MEDICINSK UTVÄRDERING

mall för kvalitetsgranskning av studier med kvalitativ forskningsmetodik

5:1

3. Datainsamling	Ja	Nej	Oklart	Ej tillämpl
a) Är datainsamlingen tydligt beskriven?				
b) Är datainsamlingen relevant?				
c) Råder datamättnad?				
d) Har forskaren hanterat sin egen förståelse i relation till datainsamlingen?				
Kommentarer (datainsamling, datamättnad etc):				

4. Analys	Ja	Nej	Oklart	Ej tillämpl
a) Är analysen tydligt beskriven?				
b) Är analysförfarandet relevant i relation till datainsamlingsmetoden?				
c) Råder analysmättnad?				
d) Har forskaren hanterat sin egen förståelse i relation till analysen?				
Kommentarer (analys, analysmättnad etc):				

5. Resultat	Ja	Nej	Oklart	Ej tillämpl
a) Är resultatet logiskt?				
b) Är resultatet begripligt?				
c) Är resultatet tydligt beskrivet?				
d) Redovisas resultatet i förhållande till en teoretisk referensram?				
e) Genereras hypotes/teori/modell?				
f) Är resultatet överförbart till ett liknande sammanhang (kontext)?				
g) Är resultatet överförbart till ett annat sammanhang (kontext)?				
Kommentarer (resultatens tydlighet, tillräcklighet etc):				

BILAGA 4. ARTIKELMATRIS

Article number	Authors, publication year, title and country	Aim	Participants	Method	Result	Quality
1	Andersson L A, Edberg AK (2010) The Transition From Rookie to Genuine Nurse: Narratives From Swedish Nurses 1 Year After Graduation Sweden	<i>“The aim was to describe nurses’ experiences during their first year after graduation.”</i>	Eight nurses. Six women and two men. 24 - 40 years old.	A follow-up study to a larger study. A combination of qualitative latent and manifest content analyses.	Two main categories: being a rookie, which includes: striving for acceptance and striving for respect; and becoming a genuine nurse, which includes being able to shoulder responsibility, being able to prioritize tasks, and being able to convey confidence.	Mediumhigh quality
2	Ankers M D, Barton C A, Parry Y K (2018) A phenomenological exploration of graduate nurse transition to professional practice	<i>“To explore the experiences of graduate nurses enrolled in a transition program, to gain insight into what</i>	Seven new graduated nurses. 24–55 years old. The gender of the participants was not presented.	A hermeneutic phenomenology design. Data analysis followed the approach suggested by Creswell (2014).	Four themes: Disconnect, Sink or swim, Impacts to transition and Reducing impact to transition.	Mediumhigh quality

Article number	Authors, publication year, title and country	Aim	Participants	Method	Result	Quality
	within a transition to practice program Australia	<i>graduates experienced as beneficial, as barriers and to seek meaning to the phenomena of transition as experienced within a transition program.”</i>				
3	Gautam S, Poudel A, Paudyal K, Prajapati M M (2023) Transition to professional practice: Perspectives of new nursing graduates of Nepal Nepal.	<i>“The study aimed to explore new nursing graduates perceptions of transition to professional practice”</i>	Ten nurses. All female. 22–24 years old.	A qualitative descriptive methodology. Inductive thematic analysis.	The theme ‘getting hit by reality’ includes: the gap between theory and practice, no protective shield and plethora of responsibilities. The theme losing confidence includes: being fearful and being ignored. The theme ‘feeling unsupported’ includes: left without guidance and limited support from seniors. The theme ‘gathering strength’ included: reflecting.	Mediumhigh quality

Article number	Authors, publication year, title and country	Aim	Participants	Method	Result	Quality
4	Ke YT, Stocker J F (2019) On the difficulty of finding one's place: A qualitative study of new nurses' processes of growth in the workplace. Taiwan.	<i>"To explore new nurses' processes of growth in the workplace in order to understand the challenges they face."</i>	20 nurses. 15 women and five men. The age of the participant was not presented.	An exploratory research design. Category-content analysis.	Three stages of growth were discovered: Feeling disillusioned and shocked, gaining experiential knowledge and making a place for oneself.	High quality.
5	Kelly J, Ahern K (2009) Preparing nurses for practice: A phenomenological study of the new graduate in Australia Australia	<i>"To explore the expectations of final year nursing students before they start employment and to describe the experiences of newly graduated"</i>	13 participants Eleven women and two men. 20-50 years old.	A phenomenological design. Thematic analysis.	Key themes: This is nursing, Eating their young and Not really prepared. Sub-themes: Discovering nursing culture, Language, Power games, hierarchy, 'Bitchiness', Role conflict, thrown in at the deepend, double reality shock.	High quality.

Article number	Authors, publication year, title and country	Aim	Participants	Method	Result	Quality
		<i>nurses during their first six months of employment as registered nurses.”</i>				
6	O’Shea M, Kelly B (2007) The lived experiences of newly qualified nurses on clinical placement during the first six months following registration in the Republic of Ireland.	<i>“To explore the lived experiences of newly qualified nurses on clinical placement, during the first six months following registration, in the Republic of Ireland.”</i>	Ten nurses. Neither the genders nor the age of the participants was presented.	A phenomenological hermeneutic design. Thematic analysis.	Theme one: The experience of being qualified: highs and lows. Theme two: Stressful aspects of the staff nurse role.	Mediumhigh quality
7	Sterner A, Andersson H M, Nerrollyn R, Pramer L (2019)	<i>“The aim of the present study has subsequently</i>	17 nurses. 16 women and one man.	A qualitative descriptive design.	Four categories: integrating theory into practice, access to adequate support, experience-based knowledge and personality traits.	High quality.

Article number	Authors, publication year, title and country	Aim	Participants	Method	Result	Quality
	Factors developing nursing students and novice nurses' ability to provide care in acute situations. Sweden	<i>been to describe factors in nursing education and during the first year as a professional nurse, that develop novice nurses' ability to provide appropriate care in acute situations."</i>	22 - 46 years old.	Phenomenographic data analysis.		
8	Thomas C M, Bertram E, Allen RL (2012) The transition from student to new registered nurse in professional practice	<i>"The aim of this study was to understand the transition experience of new registered nurses during the first year of</i>	Eleven nurses. Ten women and one man. 18 - 30 years old.	A qualitative phenomenological design. Data Analysis by Strauss and Corbin (1998).	Three themes: feelings of frustration and being overwhelmed, ongoing support of preceptors and identified fears.	Mediumhigh quality

Article number	Authors, publication year, title and country	Aim	Participants	Method	Result	Quality
	USA	<i>clinical practice.</i> "				
9	Wangensteen S, Johansson IS, Nordström G (2008) The first year as a graduate nurse – an experience of growth and development Norway	<i>"The aim of this paper was to illuminate how recently graduated nurses experience their first year as a nurse."</i>	Twelve nurses. Ten women and two men. 23-44 years old.	A qualitative design. Content analysis.	Three categories: experience of being new, gaining nurse experience, and gaining competence. Eight subcategories: uncertainty and chaos, need for induction, need for a supportive environment, need for recognition, awareness of responsibility, need for positive experiences, becoming experienced and managing challenges.	High quality.
10	Widarsson M, Asp M, Letterstål A, Källestedt ML (2020) Newly Graduated Swedish Nurses' Inadequacy in Developing Professional Competence	<i>"The aim of this study was to describe recent graduates' experiences of developing professional competence in their basic nursing</i>	Eleven nurses Ten women and one man. Their age was not presented.	A qualitative descriptive design Qualitative content analysis.	Four categories: Individual learning, the importance of care experience in the development of professional competence, the importance of care culture for the development of professional competence and the importance of the organization for the development of professional competence.	High quality.

Article number	Authors, publication year, title and country	Aim	Participants	Method	Result	Quality
	Sweden	<i>program and during their first year.”</i>				
11	Willman A, Bjursäter K, Nilsson J (2021) Insufficiently supported in handling responsibility and demands: Findings from a qualitative study of newly graduated nurses Sweden	<i>“The aim was to explore newly graduated registered nurses’ experiences and management of complex patient situations.”</i>	16 nurses. All were female. 22–33 years old.	Inductive qualitative design. Qualitative manifest and latent content analysis.	Three categories: Responsibility is not in proportion to competence, lack of medical competence and experience complicates patient safety and strives for control to manage and organize nursing care.	High quality.

BILAGA 5. FÖRDELNING AV RESULTATETS SUBKATEGORIER

Artikel-nummer från artikelmatris	Förståelse för den nya arbetsrollen	Behov av stöd	Personlig och professionell utveckling	Arbetsklimatet betydelse för team-känslan	Vikten av bekräftelse	Strävan efter kontroll	Det psykiska och fysiska måendet påverkades av stress
1	X		X	X	X	X	X
2	X	X	X	X	X	X	X
3	X	X		X	X		
4	X	X	X	X	X		X
5	X	X		X	X	X	X
6	X	X	X	X	X	X	X
7	X	X	X	X	X		X
8	X	X		X			
9	X	X	X			X	
10	X	X	X	X	X	X	X
11		X	X	X	X	X	X
Totalt	10	10	8	10	9	7	8